

Reactie

Kernwaarden anders benaderd

AUTEUR Gijs Goosen

In het artikel van Barend Wind en Ad Korf wordt het project 1012 bekeken door de bril van 'een rechtvaardige stad'. De auteurs leggen het project langs de meetlat van de, voor dat ideaal-type kenmerkende, begrippen gelijkheid, diversiteit en democratie. De één-twee-drie-conclusie van de auteurs is dat het project niet aan deze kernwaarden toekomt en dus eerder gekenmerkt moet worden als 'uitsluitingsplanologie'.

Het opgevoerde paradigma van 'een rechtvaardige stad' is een prikkelende manier om naar het project te kijken. De kernwaarden zijn echter containerbegrippen, die vanuit verschillende gezichtspunten kunnen worden 'gevuld'. De auteurs doen dat door de waarden te bezien vanuit een beperkte selectie opgevoerde belanghebbenden. Tegen deze manier van kijken wil ik een andere benadering van de kernwaarden aanbieden.

Democratie: de opgave van een democratie is om een, voor de samenleving in zijn geheel, zo goed mogelijke afweging van verschillende belangen te maken. Daarbij ligt het primaat bij de politiek, die de samenleving vertegenwoordigt en meebeweegt met het gevoel in die samenleving. Standpunten van twintig jaar geleden worden nu anders bezien. Zo kan tolerantie als dominante leidraad ('alles moet kunnen') veranderen in een zero-tolerance benadering ('paal en perk'). Het gemeentelijk beleid ten aanzien van een gebied als de Wallen is in die zin meeveranderd. Preventie en aanpak van criminaliteit zijn veel belangrijkere thema's geworden en dit heeft onvermijdelijk effect op branches die tegen criminaliteit aanschurken of onder invloed kunnen staan van criminaliteit (de criminogene branches). Het project 1012 is daar een uitvloeisel van. Vanuit de door de gemeenteraad onderschreven visie van het Van Traa team 'Grenzen aan de Handhaving' (2007), is de Strategienota Coalitieproject 1012 opgesteld, waarin het beleidskader voor de ruimtelijke aanpak uiteengezet is. Zoals gebruikelijk én noodzakelijk is bij dergelijk ingrijpend voorgenomen beleid, zijn in 2008 en 2009 consultatierondes en een zeer uitgebreid participatietraject georganiseerd waarin met werkelijk alle belanghebbenden gesproken is. De politiek is uitvoerig geïnformeerd over dit traject voordat, na ampele discussies in de stadsdeelraad en de gemeenteraad waarbij iedereen dezelfde inspraak- en beïnvloedingsmogelijkheden ter beschikking stonden, de nota bijna unaniem werd

vastgesteld. Ook na deze vaststelling wordt de uitvoering van het project kritisch gevolgd door de politiek, waarbij ook de in het artikel van Wind en Korf opgevoerde belanghebbenden ruim gebruik maken van hun beïnvloedingsmogelijkheden. Vanuit dit gezichtspunt voldoet het project aan de kernwaarde democratie. Gelijkheid: door de terugdringing van de criminele infrastructuur wordt het gebied weer toegankelijk voor bonafide ondernemers en investeerders voor wie het gebied tot voor kort ontoegankelijk was door prijsopdrijvende, grootschalige witwaspraktijken en een dominante monocultuur gericht op één type toerist. Door het ingrijpen van project 1012 ontstaan aldus gelijkere kansen voor meer typen ondernemers. Door de introductie van andere functies, die overigens niet per se chic hoeven te zijn, worden er meer verschillende mensen het gebied ingetrokken en vermindert de overlast van de thans nog dominante toeristen. Daar profiteren de huidige bewoners ook weer van. Gelijkheid in de zin van gelijke positie en gelijke kansen, neemt volgens deze redenering dus toe.

Diversiteit: het is juist de doelstelling van het project 1012 om de monocultuur van criminogene branches terug te dringen door transformatie en aankoop van panden en de introductie en facilitering van andere functies. Diversiteit is waar het om gaat in het project: een mix van chic en louche, groot en klein, duur en goedkoop. De resultaten tot nu toe laten dat ook zien: gewone winkels en nieuwe hotels op het Damrak, nieuwe grote winkelontwikkelingen aan het Rokin, nieuwe restaurants, modeontwerpers en ontwerp bureaus op de Wallen, en woningontwikkeling in het hele gebied.

Door deze bril gezien, gaat de mening van de auteurs te kort door de bocht. Nadat het gebied jarenlang aan zichzelf is overgelaten en daarmee de bewoners van het gebied (en de prostituees) genegeerd zijn, de bonafide ondernemers langzaam aan verdreven zijn en de Amsterdammers zich er ook niet meer thuis voelde, heeft het postcodegebied nu weer volop belangstelling en wordt het weer als een voor iedereen waardevol gebied ervaren. In deze zin zou zelfs eerder geconcludeerd kunnen worden dat hier sprake is van 'omarmingsplanologie' dan van 'uitsluitingsplanologie'.

Gijs Goosen is senior projectmanager bij Coalitieproject 1012.